

քերուէն մէկ քանի ժամը մեզի նուիրել, ընդունեցէք մեր և այս պատանեաց շնորհակալութիւնները :

Րիզա պէյը, որ մեծապատիւ Վալլիմաքի իշխանին տեղը հոս ()սմանեան տէրութեան երեսփոխանն է, որով վեհափառ թագաւորին ալ այս վարժարանիս վրայ ունեցած բարեսէր խնամքը կը յայտնէ մեզի, հաճեցաւ հանդիսիս գահերէցու թիւնը յանձն առնուլ. իր անունը այս գեղեցիկ օրուանս յիշատակէն անբաժանելի պիտի մնայ : Փարիզու եկեղեցականաց պատկառելի ժողովէն, որ ամէն անգամ յայտնած է մեզի իր իմաստուն բարեկամութեան ապացոյցները, շատ մը մեծարոյ անձինք առաջիկայ են հանդիսիս. անոր ալ մեր երախտագիտութեան նուէրը կը նորոգենք : Եւ ժողովոյս մէջ գտնուող մեր հայրենակից եղբարքը ուրիշ տարիներու պէս աս տարի ալ պարտք մը կը կատարեն որ միշտ սիրելի պիտի ըլլայ իրենց սրտին և ազգասիրութեանը : Ենունի վարժապետներ, մեծահամբաւ գիտուններ, հռչակաւոր արեւելագէտներ եկեր են որ նորէն ցուցնեն մեզի թէ ինչ մտադրութեամբ կը յարգեն իրենք մեր աշխատանաց նպատակը : Եւ ասոնց ամենուն վրայ, Վաղղիոյ տէրութիւնը որ օրէ օր աւելի կը քաղցրացնէ մեզի իր հիւրընկալութիւնն ու պաշտպանութիւնը, պէտք է ընդունի մեր շնորհակալութեան նուէրքը : Եւ այս մէկ երկիր մը ուր որ ազգութեան անունը այնպէս լաւ հասկըցուի ինչպէս աս Վաղղիոյ մէջ, որ այնչափ անգամ ցըցուցած է իր արիական ու խոհական հայրենասիրութիւնը : Եւ յաջափ և այսպիսի բարեկամական մտադրութիւններ տեսնելէն ետեւ աս վարժարանիս վրայ, օրէ օր ասոնց աւելի կերպով արժանի ըլլալ է մեր վախճանը, Պարոններ. և այս վախճանիս հասնելու ալ մեծ յոյս ունինք ձեր ձեռքն տուութեամբ : (Տափակարութիւն :)

Պատասխանի ՐԻԶԱ ՊԵՅԻ Վարժապետ ()սմանեան Պետրոսի 'ի Փարիզ :

Պարոններ,

Վարժարանիս վերակացուները կ'ուզէին որ Վալլիմաքի իշխանը յանձն առնուր աս հանդիսիս գահերէց բազմելու պատիւը : Ենիկայ հոս չգտնուելով, հաճեցան ինծմէ խնդրել որ անոր տեղը բռնեմ, որպէս զի ()սմանեան տէրութիւնը նորէն մէկ յայտնի նշան մը ցուցնէ աս պատուական վարժարանիս վրայ ունեցած համարմանն ու սիրոյն, որովհետեւ հոս իր հպատակները՝ խիթարեանց անխոնջ աշխատանքն ու Վաղղիոյ հիւրասիրութեամբ ազնիւ ու իմաստուն դաստիարակութիւն մը կ'ընդունին :

Սիրով ընդունեցայ ես, Պարոններ, այս ինծի առաջարկուած պատիւը, վասն զի վստահ էի որ ես հոս թարգման պիտի ըլլամ իմ տէրութեանս որ ամէն տեսակ վեհանախական ջանքերն ընելու հետ է՝ որպէս զի ուսմունքը իր բոլոր հպատակացը մէջ տարածուի :

Եւ իշխարհիս մէջ մէկը չկայ հիմայ որ չճանչնայ ու չյարգէ մեր վեհափառ Սուլդանին մեծ ու վսեմ քաղաքականութիւնը, որ կը յայտնէ իր հպատակներուն ինչ ազգէ և ինչ կրօնէ ալ ըլլան : Իր տէրութեան խորհուրդներուն մէջ տիրող գլխաւոր բաղձանքը աս է որ հայրենասիրութեան ու ազգասիրութեան կապերը հետզհետէ աւելի ձիգ կապուին. կը ցաւիմ որ ես աս բաղձանքը նոյնչափ ճարտասանութեամբ բացատրել չեմ կրնար՝ որչափ զգացմամբ որ սրտիս մէջ կ'իմանամ :

Եւ անեւին տարակոյս չկայ, Պարոններ, որ այս վարժարանիս վերակացուացը հայրական խնամքով կը թուած հայազգի պատանեաց շատը իրենց տէրութեանը պաշտօններուն մէջ պիտի մտնեն. ուստի այն եռանդը, տաղանդը, աշխատանքը որ տէրութեան վերանորոգութեանը համար կը կատար-

րուին՝ ինչպէս որ պէտք է արդարութեամբ ու բարեսիրութեամբ պիտի ճանչցուին ու յարգուին, և ամէն տեսակ արդիւնք իրեն արդարացի վարձատրութիւնը պիտի ընդունի:

Չեմ կրնար մոռնալ, Պարոններ, թէ այսպիսի յառաջադիմութեան ու կատարելութեան գործ մը որ ամենուն ալ սիրելի ու հաճոյական բան մըն է՝ Վաղղիոյ մէջ է որ կը կատարուի, անոր հիւրասիրութեամբն ու գիտութեանց մէջ

այնչափ առաջ գնացած ըլլալովը: Վաղղիա մեր տէրութեան հաւատարիմ ու հին դաշնակիցներէն մէկն է, և անոր հետ մարդկային ազգին բարիք ընելու կ'աշխատի: () Եւ ամենցւոյ մը համար մեծ ուրախութիւն է որ իր տէրութեանը այսչափ օգտակար դստրոյի մը անուանը հետ մէկտեղ կապուած գտնէ Վաղղիոյ անունը, և անով նոր առիթ մը ունենայ իրերախտագիտութիւնը յայտնելու գաղղիական տէրութեան:

